

וּבְכַתּוּבַת קִטְנָה שְׁפִיחַתָּהּ, שֶׁפִּיר קָאָמַר שְׁאִין לִשְׁנוֹת מִטְבַּע כְּתוּבָה בְּגִלְיוֹת אֵילּוּ שְׁאִין לִבְיִישׁ מִי שְׁאִין לוֹ כְּמָה שֶׁכָּתַב רֹאבִי"ה בְּהַגְה"ה בְּמִימוֹנִי⁴⁰. וְמָה שֶׁכָּתַבְתָּ שְׁאִין יְכוּלָה לִיתֵן פֶּטוּר כִּי לֹא הִפְעוּטוֹת מַחִילָתָן מַחִילָה כְּדֹאִיתָא בְּהַגְה"ה בְּמִימוֹנִי⁴¹, אֲכֵן נִבְאָת וְלֹא יָדַעַת דֹּאֲפִי גְדוּלָה לֹא כֵּן (בְּכַתּוּבַת כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה ע"י מַחִילָה אֲלֵא צְרִיכָה לִכְתּוּב הַתְּקַבְּלָתִי כִּךְ וְכִךְ⁴² וְקִנְיָנָא נִמִּי אִיפְשָׁר בְּכֵךְ אֲפִי לְמֵאִי דְקָא טַעִית דְּלֹאֻ בַּת מַחִילָה הִיא.

סימן צד

וּבְמוֹצָאָה כְּתָם יֵשׁ לָהּ לְהַמְתִּין ו' עוֹנוֹת שְׁלִימוֹת כְּמוֹ בְּרוּאָה דְּדִילְמָא הוּא א) דְּחֻזָּאִי, וְאִפִּילוּ לֹא שִׁמְשָׁה לֹא נִהְגִּינָן לְחַלֵּק מִשּׁוּם סֶרֶךְ בַּתָּה ב) ¹.
וְשִׁלּוּם [מִשְׁרַתָּךְ] ג) הַקָּטָן [יַעֲקֹב] ג) הַלֵּוִי

סימן צה

וְמָה¹ שֶׁדִּקְדַּקְתָּ לְדַבְּרֵי מַהֲר"ם² אִי פִסְקָה אַחֵר עֲרֵבִית דִּהְיִי תִרִי קוּלִי דְּסִתְרִי אֶהְדְּדִי, חֲסֵרֵנִין מִלֵּךְ אֲבָל כִּי דִּיִּיקַת לֹא דְמִי כָלֵל, דְּלַעֲנִין אֲבִילוֹת בְּעִינָן לְמִיחֻשְׁבִּיָּה יִמְמָא דְּלִהְיִי סְלִיק לְמַנִּינָן ז' וְכֹבֵר עֲשָׂאֻ לָהּ א) בְּתַפִּילָתָהּ, אֲבָל לַעֲנִין ז' נִקִּיִּים נָהִי דֹאִיָּה קְמוּסִיף עַל הַיּוֹם מ"מ לֹא לִילָה חֲשִׁיבָא שְׁלֹא יַעֲלֶה אוֹת' לִילָה וְיוֹם לְמַנִּין ז' דְּלֹא קִפִּיד רַחֲמֵנָא אֲלֵא אֲעִיצוּמוֹ שֶׁל יוֹם. וְאֲפִי תוֹסַפַּת שַׁבַּת שֶׁהוּא דֹאֲוִרִיתָא אֵין נִרְאָה לִי כָלֵל דְּלֹא מְצִי פִסְקָא בֵּיה דֹאִינוּ נִחְשָׁב לִילָה לְכָל מִילִי: הָא קָמֵן אֵין בּוֹ כֶּרֶת וְלֹא, אֲלֵא תוֹסַפַּת וְסָנִיף לְיוֹם חֲשִׁיב, וְלַעֲנִין סְפִירַת ז' ב)

כג) יֵשׁ כֶּלֶן רִיוֹחַ כִּכ"י. א) דְּדִילְמָא הִסְתַּל חֲזִית, ג.מ. וְלֹאֻר. ב) סֶרֶךְ חֲזֵרְתָהּ, ג.מ. וְלֹאֻר. ג) ע"פ ג.מ. א) לִילָה, ג.מ. ב) ז' נִקִּיִּים, ג.מ.

וְחֻזָּרָה וְרֹאתָה דָם אוֹ כְּתָם פּוֹסֶקֶת בְּאוֹתוֹ יוֹם וּמוֹנָה לְמַחֲרָת.

סימן צה: א. 74 דף 59, א; ב.מ. דף 10, א, סי' כ'; אגור סי' א' שע"ז; תה"ד סי' רמ"ח; סדר גט מהר"י מינץ סי' ע'.

תשובה זו למהר"א כמבואר בתה"ד והיא המשך של סי' י"ט בב.מ. על יבמה הזקוקה למומר ונמצא לקמן סי' רז.

1 באגור א' שע"ז "נשאל מהר"ר יעקב מולין ז"ל אם אשה יכולה להפסיק בטהרה וללבוש לבנים אחר תפילת ערבית של יום שבעה ולא נאמר דאחרי תפילת ערבית נחשב לילה וכאלו פסקה בליל ח' ולא יעלה יום שמיני ליום אחר".

2 מהר"ם שמחות, תפ"ו מב"ב ח"ג סי' קנ"ח וקנ"ט, מרדכי מ"ק סי' תתקכ"ג, תתקכ"ד. בענין ששמע שמת לו מת אחר תפילת ערבית מבעוד יום שאינו נחשב יום וצריך לספור אבלות מהלילה משום דתרי קולי דסתרי אהדדי.

40 הגהות מיימוני פ"י דאישות באמצע אות (ט), ראב"ה ח"ד סי' תתק"י דף רי"ג, ותתק"ט דף ש"י, לענין תוספת כתובה דבכולן כותבין נ' ליטרא שלא לבייש מי שאין לו.

41 בהגהת מיימוני פרק י"ט דאישות אות (ב) כתוב הפוך ז"ל "מחילת פעוטות מהני" ואולי זה כוונת רבינו שכתב בסוף "למאי דקא טעית כו'".

42 התקבלתי, כן כתב בשו"ת הנדפס ריש סי' ע"ו בשם רבו ר"ש וכן נפסק ברמ"א אה"ע סי' ס"ו סוף סעיף י"א.

סימן צד: א. 74 דף 59, ב סוף סי' כ'; ב.מ. דף 9, ב סוף סי' י"ח; אגור סי' א' שס"ז; בב.מ. הוא סוף תשובת רבינו לשאירו ר' משולם או שלום נמצא לעיל בסי' מ"ב.

1 דין זה מובא ברמ"א יו"ד סי' קצ"ו סעיף י"א בשם תה"ד סי' רמ"ה בשם או"י. ועיין ט"ז וש"ך שם דכתבו שכל זה דווקא מתחילת ראייתה אבל בתוך ימי ספירתה או אחר ה' ימים נתקלקלה

לא בעינן לההוא תוספת אלא כל יום כ"ד שעות לכל היותר³. וכן פי' תוס' פרק נערה⁴ דמסר לה בתוספת שבת וי"ט ואע"ג דאין מערבין שמחה בשמחה, אם תמצא לומר דאורייתא. וכן ר' ירמיה⁵ שאיל לרב מי בדלת כי צלי של שבת בע"ש⁶, אלמא דס"ד אע"ג דהתפלל ערבית אינו אסור במלאכה ולא חשיב לילי, ורב דבדיל משום תוספת. אבל לענין אבילות כיון שהוספנוהו ליום המח(ו)רת לא יחשוב(ג) יום דליסליק ליה. ודאי בזמן דהוה נדה דאורייתא דסוף היום עולה לתחילתה(ד) איכא לדמויי להא דמהר"ם. וכן לענין גיטין ראיתי שהחמיר מהר"ם ס"ל אפי' אחר תפילת ערבית של הקהל אע"ג דאיהו לא התפלל עדיין בב"ה שלו והיה יום גדול⁷, דהיינו נמי כדלעיל דאין להחשיבו יום, אבל מ"מ לא חשיב נמי ליליא אלא כתוספת וסניף ליום המח(ו)רת.

מחשבת ר"י על המילה⁸ לא הבאתה(ה) דאיכ"ו להקל אדאורייתא מ"מ יש קצת ראייה לדידי דאין בתוספת כעיצומו של יום. וכן יש ראייה מספירת העומר דלא חשבינן לילה אפי' בערב שבת דתוספת שבת דאורייתא⁹ וכן מאכילת פסח ומצה וסוכה.

10

א"ת"ר"ח"ס"ת

[ושלום מאת משרתך הקטן הלוי ז']

סימן צו

חיים ארוכים לאהובי נ"א(א) ונ"ר הנח"ר בער [ס"ל שי"ב], מה שהנשים אין טובלות שלא בזמנן בליל שבת אע"ג דאדם נראה כמיקר¹ מ"מ כיון דקיימא לן טבילה בזמנה לאו

(ג) לא יחשב, ז.מ. (ד) נתחילתו, ז.מ. (ה) לא הנחת ראייה, ז.מ. (ו) דליק, כל"ל. (ז) ע"פ ז.מ. (א) חולי כל"ל ז"ל, זן אחי לו זן אחותי, עיין חתימת התשובה. (ב) ע"פ ז.מ.

שבת מבעוד יום, לא להקל ולא להחמיר אלא מצאת הכוכבים, מובא ביו"ד סי' רס"ב ס"ז. והתה"ד סי' רמ"ח דחה ראייה זו בשם אחד מהגדולים והוא מהר"ר אהרן דודו כמוזכר בלקט יושר ח"ב דף 50, ע"ש. ולענין דינא חולק תה"ד על רבינו.

ועיין שו"ת מהרי"ל הגדפסות סי' ק"ג (דף ס"ז דפוס קראקא) בשאלה ובסי' קנ"ז בתשובה (דף ס"ט, ד"ק), ועי' פו"כ של מהר"א סי' קכ"א שחולק. ועיין עוד ספר מהרי"ל ה' תפלה לענין הנעשה בר מצוה בשבת להיות ש"ץ במעריב שמתפללין מבעוד יום.

9 בלקט יושר ח"א דף 97 כתב בניאושטט בליל שבת מבעוד יום סופרים וכן בהגהות מנהגים דף 28 אות כ"א בשם ראב"ן.

10 ההמשך בב.מ. לענין פסח הוא לעיל סי' נ"א. סימן צו : א. 74 דף 59, ב סי' כ ; ב.מ. דף 17, ב סי' ל"ט ; אגור סי' א' שפ"ג.

1 ביצה דף יח, א.

3 באגור איתא "וצריך כ"ד שעות" ועיין ש"ך יו"ד סי' קצ"ו ס"ק ד' מה שמדייק. ועיין דגול מרבבה שם. וכאן מהמילים "לכל היותר" משמע כדגול מרבבה.

4 תוס' כתובות דף מז, א ד"ה דמסר, שאדם יכול למסור בתו לחופה בתוספת שבת ויום טוב ואין בו משום אין גושאין נשים, שאין מערבין שמחה בשמחה.

5 ברכות כו, ב.

6 פרש"י שם "מי בדלית מן המלאכה הואיל וקבלת עליך שבת בתפילתך".

7 כוונת רבינו לחומרת האו"ו שאין לגרש בלילה (ח"א סי' תשמ"ה דף ק"ו טור א', מובא ברמ"א אה"ע סי' קכ"ג ס"ה). מילים אלו מובאים בסדר הגט של מהר"י מינץ סי' ע' בשם מהרי"ל ובט"ז יש קצת שינוי לשון.

8 הגהות מיימוני פ"א דמילה אות ח', הגהות מרדכי שבת סי' ת"ע. לענין קביעת יום המילה ביום הלידה ואינו תלוי כלל בתפלה אם קבלו